

УДК 373.2
Н56

Серія «Посібник для вчителя»
Заснована 2018 року

Нестеренко О. В., Юрченко Н. Ф.

Н56 Збірник завдань для усних обчислювань. 1–2 класи : посіб. для вчителя / О. В. Нестеренко, Н. Ф. Юрченко. — Х. : Вид. група «Основа», 2020. — 192 с. — (Серія «Посібник для вчителя»).

ISBN 978-617-00-3827-2

Посібник складений за вимогами Типових освітніх програм із математики для учнів 1–2-х класів. Він містить різноманітні завдання, спрямовані на розвиток швидких обчислювальних навичок, математичного мислення, пам'яті, є опорною базою в засвоєнні математичної термінології. Запропоновані математичні диктанти різних видів, дидактичні ігри, графічні диктанти допоможуть учителям сформувати та закріпити навички усних обчислень за базовими темами програми, активізувати учнів, пожвавити навчальний процес, значно зекономити час під час підготовки до уроку математики.

Посібник призначений для педагогів початкової школи і батьків.

УДК 373.2

ISBN 978-617-00-3827-2

© О. В. Нестеренко, Н. Ф. Юрченко, 2019
© ТОВ «Видавничка група «Основа», 2020

ЗМІСТ

Передмова	4
Додавання і віднімання в межах 10	5
Математичні диктанти	5
Математичні диктанти виду «“Так” чи “ні”»	16
Обчислювальні ланцюжки	21
Задачі	22
Дидактичні ігри	30
Додавання і віднімання в межах 20	37
Математичні диктанти	37
Математичні диктанти виду «“Так” чи “ні”»	51
Обчислювальні ланцюжки	56
Задачі	58
Дидактичні ігри	66
Додавання і віднімання двозначних чисел без переходу через десяток	71
Математичні диктанти	71
Математичні диктанти виду «“Так” чи “ні”»	85
Обчислювальні ланцюжки	90
Задачі	93
Дидактичні ігри	103
Додавання і віднімання двозначних чисел із переходом через десяток	106
Математичні диктанти	106
Математичні диктанти виду «“Так” чи “ні”»	120
Обчислювальні ланцюжки	125
Задачі	127
Дидактичні ігри	137
Табличне множення й ділення	142
Математичні диктанти	142
Математичні диктанти виду «“Так” чи “ні”»	156
Обчислювальні ланцюжки	162
Задачі	164
Дидактичні ігри	172
Графічні диктанти	175

ПЕРЕДМОВА

Основне призначення посібника — допомогти вчителю дібрати матеріал для організації роботи із формування та закріплення навичок усної лічби. Головною метою усних обчислень є формування навичок швидкої лічби, а також розвиток кмітливості учнів, математичної винахідливості, уваги, зміцнення пам'яті.

Усні обчислення мають велике значення щодо опанування навичок письмових дій: додавання, віднімання, множення та ділення, які ніколи не виконують тільки письмово. Усна лічба пожвавлює роботу класу, сприяє швидкому налаштуванню на подальшу роботу, сприяє створенню ситуації успіху, запевнює учня у своїх знаннях і заохочує дізнатися більше.

Одним із видів усних обчислень є математичні диктанти, які дають можливість фіксувати відповіді усно обчислених завдань, завдяки чому вчитель може переконатися в засвоєнні обчислювальних навичок учнів з якоїсь певної теми, контролювати роботу кожного учня.

Посібник містить математичні диктанти різних видів, графічні диктанти, дидактичні ігри, які пожвавлюють навчальний процес, розвивають інтерес учнів до математики, допоможуть сформувати та закріпити навички усної лічби з базових тем програми з математики.

Матеріали посібника можна використовувати на уроках математики для пояснення і закріплення вивченого матеріалу, контролю знань, додаткових занять з окремими учнями, а також під час занять удома для вдосконалення усних обчислень.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10

Математичні диктанти

➤ Диктант 1

1. У верхньому рядку намалюйте стільки трикутників, скільки помідорів намальовано на дошці (на дошці — 6 помідорів). Розфарбуйте третій трикутник.
2. Ліворуч намалюйте 3 червоні квадрати, а праворуч — 1 зелене коло.
3. Намалюйте квадрат, а під ним — коло. Розфарбуйте фігуру, намальовану нижче.
4. Намалюйте квадрат, трикутник і коло так, щоб трикутник опинився між колом і квадратом.
5. Скільки горіхів у порожньому стакані?

➤ Диктант 2

1. Намалюйте стільки паличок, скільки на дошці трикутників (на дошці — 8 трикутників).
2. У квартирі дві кімнати. З однієї кімнати зробили дві. Намалюйте стільки прямокутників, скільки стало кімнат.
3. Продовжте закономірність за кольором: *ч* — червоний, *ж* — жовтий, *с* — синій...
4. В Оленки горіхів більше трьох, але менше п'яти. Скільки горіхів у Оленки? Намалюйте відповідь.
5. Намалюйте 4 квадрати. Розфарбуйте їх олівцями двох кольорів так, щоб 2 квадрати були однаковими, а 2 — різними.

➤ **Диктант 3**

1. Намалюйте в рядку через клітинку 6 трикутників. Нижче намалюйте 8 паличок.
2. На малюнку зображено 5 будиночків. Обведіть у зошиті на 1 клітинку більше, ніж будиночків.
3. Петрик мешкає ближче до школи, ніж Валя. Хто з них мешкає від школи далі?
4. Назвіть сусідів числа 4.
5. Обведіть у рядку стільки клітинок, скільки квітів зображено на малюнку. (9) Розфарбуйте третю червоним олівцем, а сьому і дев'яту — синім. У другому, п'ятому та восьмому рядках поставте точку.

➤ **Диктант 4**

1. Намалюйте стільки червоних трикутників, скільки лап у собаки.
2. Намалюйте стільки зелених трикутників, скільки вікон у класі.
3. Намалюйте синім олівцем стільки синіх паличок, скільки пальців на лівій руці.
4. Намалюйте 4 овали, під ними — 5 кіл.
5. Намалюйте 2 квадрати, між ними — коло. Над ним намалюйте хрестик. Під колом поставте точку. Квадрат ліворуч від кола розфарбуйте синім олівцем, а праворуч — червоним.

➤ **Диктант 5**

1. Запишіть послідовно числа від 1 до 5.
2. Запишіть число, що стоїть ліворуч від числа 2.
3. Запишіть число, розташоване праворуч від числа 3.
4. Запишіть число, яке стоїть між числами 2 і 4.
5. Запишіть числа, менше числа 3.

6. Запишіть число, яке на 1 більше числа 3.
7. Чому дорівнює різниця чисел 5 і 2?
8. Чому дорівнює сума чисел 2 і 2?
9. Запишіть число, що на 1 більше, ніж 4.
10. Запишіть число, яке на 1 менше, ніж 2.

➤ **Диктант 6**

1. Скільки сонечок на небі?
2. Скільки очей у людини?
3. Скільки кінцівок у павука?
4. Скільки кольорів у світлофора?
5. Скільки кінцівок у жучків?
6. Скільки носів у дев'яти хлопчиків?
7. Скільки лап у собаки?
8. Скільки кольорів має веселка?
9. Скільки пальців на одній руці?
10. Скільки кутів має коло?

➤ **Диктант 7**

1. Відновіть порядок у ряду чисел.
4, 6, 8, 1, 3, 9, 5, 2, 10.
2. Якого числа бракує в ряду? Знайдіть йому місце.
3. Назвіть числа в порядку спадання.
4. Назвіть найменше число в ряду; найбільше.
5. Які числа передують числам 10; 4; 5?
6. Які числа наступні числам 3; 6; 8?
7. Які числа стоять поруч з числами 5; 2; 9?
8. Яке число стоїть між числами 5 і 7?
9. Які числа стоять праворуч від чисел 3; 7?
10. Запишіть число, яке на 1 більше, ніж 9.

➤ Диктант 8

1. Запишіть числа: 5, 0, 7, 1, 8, 6, 9, 2, 4, 3.
2. Обведіть червоним олівцем число, що при лічбі є наступним за числом 8.
3. Обведіть синім олівцем число, що при лічбі передує числу 9.
4. Обведіть зеленим олівцем число, що при лічбі передує числу 8.
5. Обведіть жовтим олівцем два числа, між якими при лічбі стоїть число 4.
6. Обведіть коричневим олівцем число, яке необхідно відняти від 4, щоб отримати 0.
7. Обведіть помаранчевим олівцем число, яке слід додати до 9, аби отримати 9.
8. Обведіть блакитним олівцем найменше однозначне число.
9. Обведіть рожевим олівцем найбільше однозначне число.
10. Підкресліть числа, що менше 9, але більше 4.

➤ Диктант 9

1. Запишіть число, наступне за числом 4.
2. Запишіть число, яке на 1 менше, ніж 3.
3. Яке число більше 2, але менше 4?
4. Запишіть сусідів числа 2.
5. Запишіть число, що стоїть перед числом 5.
6. Яке число на 1 більше, ніж 1?
7. Яке число отримаємо, якщо від 5 відняти 4?
8. Запишіть число, що стоїть між 3 і 5.
9. Від задуманого числа відняли 4 і отримали 1. Яке число задумали?
10. Запишіть число, що передує 4.

➤ Диктант 10

1. Запишіть число, наступне за числом 2.
2. Запишіть число, яке на 1 менше, ніж 5.
3. Яке число більше 1, але менше 3?
4. Запишіть сусідів числа 4.
5. Запишіть число, що передує числу 3.
6. Яке число на 1 більше, ніж 3?
7. Яке число отримаємо, якщо від 4 відняти 2?
8. Запишіть число, що стоїть між 2 і 4.
9. До задуманого числа додали 4 й отримали 5. Яке число задумали?
10. Від задуманого числа відняли 3 й отримали 1. Яке число задумали?

➤ Диктант 11

1. Запишіть число, що передує 9.
2. Запишіть число, наступне за числом 6.
3. Яке число на 1 більше 7?
4. Запишіть число, що стоїть між 6 і 8.
5. Яке число буде, якщо 7 зменшити на 3?
6. Яке число буде, якщо 5 збільшити на 2?
7. До задуманого числа додали 4 і отримали 9. Яке число задумали?
8. Від задуманого числа відняли 2 і отримали 8. Яке число задумали?
9. Запишіть найменше однозначне число.
10. На скільки число 7 більше 6?

➤ Диктант 12

1. Запишіть число, що передує 8.
2. Запишіть число, наступне за числом 9.

3. Яке число на 1 більше 5?
4. Яке число на 1 менше 9?
5. Запишіть число, що стоїть між 8 і 10.
6. Яке число отримаємо, якщо 6 зменшити на 2?
7. Яке число отримаємо, якщо 8 збільшити на 2?
8. До задуманого числа додали 3 й отримали 7. Яке число задумали?
9. Від задуманого числа відняли 4 й отримали 4. Яке число задумали?
10. Запишіть найбільше однозначне число.

➤ **Диктант 13**

1. Запишіть число, наступне за числом 5.
2. Запишіть число, що передує 5.
3. Запишіть число, що стоїть між 5 і 7.
4. Яке число на 1 більше 8?
5. Яке число на 1 менше 6?
6. До задуманого числа додали 3 й отримали 3. Яке число задумали?
7. Від задуманого числа відняли 5 й отримали 1. Яке число задумали?
8. Які числа можна додати, щоб отримати 5?
9. На скільки число 8 менше, ніж 9?
10. Запишіть найменше однозначне число.

➤ **Диктант 14**

1. Запишіть число, наступне за числом 6.
2. Запишіть число, що передує 10.
3. Запишіть число, що стоїть між 7 і 9.
4. Яке число на 1 більше 9?
5. Яке число на 1 менше 6?

6. До задуманого числа додали 2 й отримали 6. Яке число задумали?
7. Від задуманого числа відняли 7 й отримали 1. Яке число задумали?
8. Які числа можна додати, щоб отримати 6?
9. Запишіть найменше однозначне число.
10. На скільки число 8 менше 9?

➤ **Диктант 15**

1. Запишіть число, що слідує за числом 2.
2. Запишіть число, яке на 1 більше 6.
3. Зменште число 4 на 1.
4. Збільште число 5 на 2.
5. Запишіть найменше однозначне число.
6. Запишіть попереднє число для числа 8.
7. Запишіть сусідів числа 4.
8. Одне число 6, інше 2. Запишіть суму.
9. Скільки потрібно додати до числа 7, щоб утворилося 9?
10. До числа 2 додати стільки ж.

➤ **Диктант 16**

1. Збільште число 5 на 1.
2. Зменште число 4 на 2.
3. Обчисліть суму чисел 3 і 2.
4. Запишіть різницю чисел 5 і 1.
5. Запишіть число, що передує числу 8.
6. Запишіть число, яке на 1 менше 7.
7. На скільки число 5 більше 4?
8. На скільки число 2 менше 5?
9. Запишіть найбільше однозначне число.
10. Запишіть, чому дорівнює сума чисел 4 і 2.

➤ Диктант 17

1. До числа 3 додати стільки ж.
2. Я задумала число, відняла від нього 2, у мене залишилося 2. Яке число я задумала?
3. Доповніть число 8 до 10.
4. Скільки потрібно додати до числа 7, щоб утворилося 9?
5. Перше число 7, друге 2. Чому дорівнює сума?
6. Скільки слід відняти від числа 8, аби залишилося 6?
7. Запишіть число, яке слідує за числом 7.
8. Запишіть число, яке передує числу 5.
9. На скільки число 5 більше 4?
10. Обчисліть різницю чисел 6 і 3.

➤ Диктант 18

1. Доповніть число 7 до 10.
2. Збільште на 4 число 5.
3. Зменште число 10 на 4.
4. Збільште найменше однозначне число на 5.
5. Від якого числа слід відняти 1, щоб отримати 6?
7. Запишіть число, яке передує числу 10.
8. Скільки необхідно додати до числа 2, щоб отримати 4?
9. Від якого числа відняли 1, якщо отримали 5?
10. На скільки 4 більше двох?

➤ Диктант 19

1. Збільште число 5 на 3.
2. Перший доданок 6, другий доданок 2. Чому дорівнює сума?

3. Запишіть число, яке менше 10 на 2.
4. Яке число більше 3 на 2?
5. Чому дорівнює половина числа 6?
6. Від якого числа відняли 2, якщо отримали 7?
7. Яке число знаходиться між числами 7 і 9?
8. Обчисліть різницю чисел 4 і 4.
9. Обчисліть суму чисел 3 і 0.
10. Я задумала число, відняла від нього 1 й отримала 9.
Яке число я задумала?

➤ **Диктант 20**

1. До невідомого числа додали 5 і отримали 6. Чому дорівнює невідоме число?
2. На скільки число 6 більше 3?
3. Запишіть, чому дорівнює сума чисел 6 і 3.
4. Запишіть наступне число для числа 9.
5. Яке число менше 7 на 1?
6. Яке число на 1 більше 8?
7. Обчисліть суму чисел 2 і 3.
8. Обчисліть різницю чисел 9 і 4.
9. Зменште число 9 на 4.
10. На скільки число 7 більше 10?

➤ **Диктант 21**

1. Зменште число 10 на 5.
2. Обчисліть різницю чисел 9 і 5.
2. Число 7 — це 3 і скільки?
3. Запишіть сусідів числа 8.
4. Між якими числами стоїть число 7?
5. Число 10 зменште на 2.

6. На скільки число 5 більше 1?
7. Перший доданок 4, другий доданок 5. Чому дорівнює сума?
8. Від невідомого числа відняли 4 і отримали стільки ж. Чому дорівнює невідоме число?
9. Від якого числа відняли 2, якщо отримали 8?
10. Між якими числами знаходиться число 5?

➤ **Диктант 22**

1. Обчисліть різницю чисел 10 і 5.
2. Збільште 5 на 4.
3. Перший доданок 7, другий доданок 3. Чому дорівнює сума цих чисел?
4. Зменште число 9 на 3.
5. Запишіть число, яке слідує за числом 7.
6. Обчисліть суму чисел 5 і 2.
7. На скільки число 5 менше 9?
8. Збільште найменше однозначне число на 6.
9. Обчисліть суму чисел 1 і 9.
10. До невідомого числа додали 4 і отримали 9. Чому дорівнює невідоме число?

➤ **Диктант 23**

1. На скільки число 1 менше 10?
2. Зменшуване 7, від'ємник 2. Запишіть, чому дорівнює різниця.
3. Доповніть число 4 до 10.
4. Найбільше однозначне число зменште на 9.
5. Обчисліть різницю чисел 6 і 5.
6. Запишіть, на скільки число 8 більше 2.
7. Зменште число 9 на 4.

8. Від найбільшого однозначного числа відніміть найменше однозначне число.
9. Число 10 — це 7 і скільки?
10. Число 9 без 5.

➤ **Диктант 24**

1. Число 10 — це 8 і ще... .
2. Число 10 — це 5 і ще... .
3. Число 10 — це 6 і ще... .
4. Число 10 — це 9 і ще... .
5. Число 10 — це 7 і ще... .
6. Число 9 — це 5 і ще... .
7. Число 8 — це 4 і ще... .
8. Число 7 — це 3 і ще... .
9. Число 6 — це 5 і ще... .
10. Число 5 — це 3 і ще... .
11. Число 4 — це 1 і ще... .
12. Число 3 — це 2 і ще... .

➤ **Диктант 25**

1. Запишіть найменше число в межах 10.
2. Запишіть найбільше число в межах 10.
3. Запишіть число, наступне за 4.
4. Запишіть число, що передує числу 9.
5. Яке число стоїть ліворуч від 6?
6. Яке число стоїть праворуч від 3?
7. Запишіть тільки парні числа в межах 10.
8. Запишіть тільки непарні числа в межах 10.